

Plenum

Tisdag 11.2.2020 kl. 13.59—18.47

11. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av vägtrafiklagen Regeringens proposition RP 109/2019 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 11 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till kommunikationsutskottet.

För remissdebatten reserveras högst 30 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet.

Debatt

18.00 **Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän edustajia Kiljunen ja Heinonen äskeisistä kiitoksista. Uskon, että tässä kohtaa puheenvuoroja kuitenkin löytyy enemmänkin.

Tässähän on käsillä hallituksen esitys, jonka tarkoituksena on kotihoidon ja vastaavien kotiin tuotavien palvelujen työntekijöiden pysäköinnin helpottaminen. Muutoksia esitetään uuteen tieliikennelakiin, joka tulee voimaan 1. kesäkuuta 2020. Pysäköintimahdollisuuksien parantaminen erityisesti suurissa kaupungeissa tehostaa kotipalveluhenkilöstön työajan käyttöä. Pysäköintipaikan etsimisen sijaan aikaa jää enemmän hoitotyölle. Esitys tukee pääministeri Marinin hallitusohjelman toimenpideohjelmää ikääntyneiden kodissa asumisen edistämisestä.

Asian taustalla on tässä salissa kirjattu lausuma, joka annettiin uuden tieliikennelain hyväksymisen yhteydessä vuonna 2018. Eduskunta edellytti, että ”valtioneuvosto valmistelee yhteistyössä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa yhtenäisen ratkaisun kotihoidon pysäköinnin helpottamiseksi ja valmistelee viipymättä asiassa tarvittavat säännösmuutokset”. Nyt on kulunut se aikamääre ”viipymättä”. Hallitus pisti toimeksi, ja ehdotukset uudeksi pykäliksi ovat nähtävillä edessämme.

Kuten tiedätte, asialla on vieläkin varhaisempi tausta. Edustaja Guzenina teki samasta asiasta lakialoitteen jo vuonna 2007, ja se sai yli sadan kansanedustajan allekirjoitukset, joten voitaneen sanoa, että nyt on korkea aika vihdoinkin saada tämä kiistattomasti tärkeä pieni edistysaskel voimaan.

Hyvät kollegat, tieliikennelakia esitetään muutettavaksi niin, että kotihoidon työntekijöille annettaisiin mahdollisuus poiketa pysäköinnin rajoituksesta kaikkialla Manner-Suomen alueella. Pysäköintimahdollisuuksia parannettaisiin pääosin samalla tavalla kuin mitä vammaispysäköinnistä on tällä hetkellä säädetty. Esitetty sääntely mahdollistaisi pysäköinnin ilman aikarajaa ja maksun kunnan katuverkon pysäköintipaikoilla. Lisäksi olisi mahdollisuus pysäköidä kadulla, jossa pysäköintikieltoa osoittaa liikennemerkki. Tämän lisäksi olisi mahdollista pysäköidä liikennemerkillä osoitetulla pihakadulla muuallakin

Punkt i protokollet PR 4/2020 rd

kuin merkityllä pysäköintipaikalla. Huoltoajo sallittu -liikennemerkin vaikutusalueella olisi mahdollista ajaa ja pysäköidä kotihoidon pysäköintitunnuksella varustettua ajoneuvoa.

Hallituksen esityksen mukaan kotihoidon pysäköintiin tarvittaisiin kunnan myöntämä pysäköintitunnus, joka myönnettäisiin kotihoidon työntekijälle tai kotihoitoa tarjoavalle yritykselle, yhdistykselle tai julkisyhteisölle kunnan lakisääteisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden toteuttamista varten.

Tämä ehdotettu lainsäädäntö ei siis toisin sanoen ole pakottavaa vaan vapaaehtoista kunnille. Jokaisessa kaupungissa tehtäisiin siis erikseen päätös siitä, katsotaanko tämä etuus ja oikeus tarpeelliseksi ikäihmisten, vammaisten ja muiden avuntarvitsijoiden saaman avun helpottamiseksi.

Arvoisa puhemies! Rohkenen toivoa asiasta runsasta keskustelua ja sitä, että hallituksen esitys saa myönteisen vastaanoton. — Kiitos.

18.04 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kiitos, ministeri Harakka, että olette paikalla. Se on harmi, että hyvät lakiesitykset ja -ehdotukset tulevat viiveellä, mutta on hyvä, kun tämäkin on nyt sitten kuitenkin tullut. [Kimmo Kiljusen välihuuto] — Joo, siitä on niin paljon aikaa.

Kotihoidon parissa työskentelevien työ on mittaamattoman tärkeää. Työn sujuvuus vaikuttaa suoraan potilaiden kanssa käytettävissä olevaan aikaan. Monille hoidettaville hoitajan saapuminen on päivän odotetuin kohokohta. Moni hoitaja ajaa päivittäin minuuttiaika-tilulla paikasta toiseen ja sen lisäksi tekee tietysti raskasta ja vaativaa työtä. Mielestäni kaikki uudistukset, joilla voidaan yhtään helpottaa kotihoidon työntekijöiden tilannetta, ovat enemmän kuin tervetulleita, sillä olemmehan nyt lukeneet myös uutisen — oliko se nyt tänään lehdessä, se oli hyvin pysäyttävä uutinen — että osalla ikäihmisistä, oliko se melkein 15 prosenttia, ei ole yhtään ystävää, ei ketään, kenen kanssa edes jutella. On tosi tärkeää, että kotihoidon hoitaja, joka käy hoitamassa asiakasta, saisi olla edes sen määrätyn ajan, mikä on sovittu, paikan päällä, eikä niin, että parkkipaikan hakeminen vie ajan.

Samoin haluan nostaa toisenkin asian esille, kun puhutaan hoitajista. Nyt kun liitot neuvottelevat työsopimuksistaan, niin jos ajatellaan naisvaltaisia aloja — kuten hoiva-ala on, kauppa, siivousala — niin onhan se totuus, että palkat ovat laahanneet perässä jo hyvin kauan. Vaikka eduskunta ei palkkoihin pysty vaikuttamaan, niin aina me voimme nostaa asian esille ja yrittää viedä asioita eteenpäin. Ja jos ajatellaan hoitajia ja hoiva-alan ihmisiä, niin vastuu ja vaatimukset työssä ovat hyvin ristiriidassa, hyvin paljon ristiriidassa, suhteessa palkkaan.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tieliikennelain muuttamisesta tulee helpottamaan kotihoidon työntekijöiden pysäköintiä. Jatkossa kunnan myöntämällä kotihoidon pysäköintitunnuksella saisi pysäköidä liikennemerkillä osoitetusta rajoituksesta huolimatta maksullisella pysäköintipaikalla maksutta sekä alueella, jossa pysäköinti on kielletty liikennemerkillä. Pysäköintitunnuksella voisi myös pysäköidä rajoitusta pidemmäksi ajaksi alueella, jossa pysäköinnin kesto on rajoitettu. Pysäköintitunnus mahdollistaisi lisäksi pysäköinnin pihakadulla muuallakin kuin merkityllä pysäköintipaikalla ja Huoltoajo sallittu -lisäkilven vaikutusalueella.

Arvoisa puhemies! Kuntien näkökulmasta muutokset pysäköinnissä voivat aiheuttaa pieniä käytännön haasteita, ja tietysti tunnusten myöntämisestä aiheutuu lisätoimia ja -kuluja. Samoin pysäköintimaksuista saatavat tulot pienentyvät mutta eivät mitenkään merkit-

Punkt i protokollet PR 4/2020 rd

tävästi kuntatalouden näkökulmasta. Nämä haitat ovat niin pieniä, kun verrataan uudistuksen hyötyihin. On luonnollisesti kunnan etu, kun kuntalaisten hoito tehostuu.

Itseni lisäksi lähipiirissäni on paljon hoitajia: sairaanhoitajia, lähihoitajia, hoitoalalla olevia. Viime syksynä yksi ystävästäni tuli sanomaan, kun hän Turussa kotihoitaa asiakkaita, että yhtenä päivänä hänellä oli 20 asiakasta. Hän sanoi, että oli todella kiire siinä, että hän pystyi hoitamaan päivän aikana kaikki ja käymään heidän kotonaan, ja siinä rytäkässä sitten piti autokin jättää sellaiseen paikkaan, että sakko tuli. Ja se on niin, että hoitaja joutuu maksamaan sen palkastaan, ja eihän siitä hänen päiväpalkastaan jäänyt kuin muutama kymppi käteen. Tällainen asia pysäytti kyllä myös. Että kyllä tähän täytyy helpotusta tulla, ja sen vuoksi kiitänkin hallitusta. Kiitos täytyy esittää silloin, kun sen aika on. Näin hyvä uudistus — se on pieni asia, mutta kotihoidon parissa työskentelevien pysäköintiä kun helpotetaan, niin se on hyvä asia. — Kiitos.

18.09 Juho Kautto vas: Arvoisa puhemies! Kiitoksia, liikenneministeri Harakka, että käytätte arvokasta ilta-aikaa täällä meidän kanssamme, tärkeän asian parissa sinällään.

Tässä hallituksen esityksessä, niin kuin on puhuttu, on kysymys siitä, että kotihoidon työntekijät voisivat pysäköidä liikennemerkillä osoitetusta rajoituksesta huolimatta maksullisella pysäköintipaikalla maksua suorittamatta tai alueella, jossa pysäköinti on kielletty liikennemerkkeillä. Lakimuutos mahdollistaisi pysäköinnin myös pidemmäksi aikaa kuin liikennemerkki osoittaa tai pysäköinnin pihakadulla tai huoltoajomerkillä varustetulla vaikutusalueella.

Tässä on tullut esille, että tästä on jo vuonna 2007 tehty lakialoite. Edustaja Guzenina on sen silloin laittanut alulle, ja voi sanoa, että sitkeys palkitaan. Että kiitoksia siitä — hyvin kaukokatseista ajattelua jo silloin.

Meillä on hallitusohjelmassa kirjaus, jossa ympärivuorokautisen hoivan rinnalla vahvistetaan kotihoidon resursseja ja laatua. Pidän siis hallitusohjelman kirjauksenkin mukaisesti hyvin toivottavana, että kotihoidon työntekijöiden hommia helpotetaan kyseisellä lakimuutoksella. Useissa tapauksissa ja erityisesti suurissa kaupungeissa parkkipaikat ovat todella kortilla. Ei ole mitään mieltä, että pahimmassa tapauksessa parkkipaikan etsimiseen kaduilla ja mahdollisesti pitkistä matkasta kävelyä asiakkaan luokse menee enemmän aikaa kuin itse asiakkaan luona hoitotoimenpiteissä.

Lakimuutos on myös tärkeä siinä mielessä, että tiedämme kotihoidon tarpeen vain lisääntyvän väestön ikääntyessä, ja myös sen takia, että vallitseva hoitokäytäntö suosii ikäihmisten hoitamista mahdollisimman pitkälle omassa kotona. Usein tämä onkin hyvin perusteltua sekä hoidettavan että yhteiskunnan kannalta. On myös turhaa byrokratiaa, kun hoitajat laskuttavat kunnilta mahdollisia pysäköintimaksuja. Vielä kestävämpää on, jos pienipalkkaiset hoitajat joutuvat maksamaan pysäköinnin virhemaksut omasta lompakostaan.

Lakimuutos on siis kaikinensa kannatettava, mutta samalla on huolehdittava, ettei jatkossa pysäköidä kuinka tahansa. Tämä onkin käsittääkseni huomioitu, sillä laki jatkossakin estää pysäköinnin paikoille, missä liikenteelle aiheutuu kohtuutonta haittaa tai esimerkiksi hälytysajoneuvojen esteetön pääsy vaarantuisi. Mielestäni tällaiset pelot ovat siis turhia mutta kuitenkin jatkossa huomioon otettavia.

18.12 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Suomi ikääntyy vauhdilla seuraavien vuosikymmenten aikana ja maamme huoltosuhde heikkenee. Vuoden 2017 lopussa reilu

Punkt i protokollet PR 4/2020 rd

21 prosenttia suomalaisista oli todellakin 65-vuotiaita, ja vuoteen 2030 mennessä selkeästi yli neljännes väestöstä ylittää tuon iän. Tämä nopea väestön ikäjakauman kehitys asettaa haasteita tietysti kansantalouden kantokyvylle mutta myös palveluiden järjestämiselle. Tästä syystä kaikki tämmöiset pienemmät ja suuremmatkin kivet tulee ehdottomasti kääntää, jotta voimme saada taattua ihmisarvoisen vanhuuden ja lunastettua hyvinvointiyhteiskuntamme palvelulupauksen kaikille. Tämä koskee tietysti erityisesti seniorikansalaisia.

Tämä tieliikennelain muutos on kyllä tervetullut esitys, ja se helpottaa sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten työn sujuvuutta silloin, kun työ vaatii liikkumista autolla asiakkaan luokse. Käsittääkseni jatkossa tällä kotihoidon pysäköintitunnuksella saisi pysäköidä liikennemerkillä osoitetusta rajoituksesta huolimatta maksullisella pysäköintipaikalla maksua suorittamatta ja alueella, jossa pysäköinti on kielletty liikennemerkillä. Lisäksi kotihoidon pysäköintitunnus mahdollistaa pysäköinnin esimerkiksi Huoltoajo sallittu -liikennemerkin alueella. Jatkossa siis tätä kotihoitajien arvokasta työtä ei hankaloiteta epätarkoituksenmukaisesti.

Nähdäkseni esitys parantaa ennen kaikkea hoitajien arkea, työn palvelutasoa sekä kotihoitotyön tuottavuutta. Esimerkiksi ylimääräiset, työn ja tuottavuuden kannalta hyödyttömät pitkät kävelyt kaukaisemmalta pysäköintipaikalta asiakkaan luo joutavat jo kyllä todellakin historiaan. Aikaa riittää tällöin enemmän varsinaiseen lisäarvoa tuottavaan ihmiskohtamiseen asiakkaan kanssa. Uudistus on tärkeä myös henkilökunnan jaksamisen kannalta, ja ammattikunnan edustajat sitä alalla vahvasti puoltavatkin.

Uskon, että tämän esityksen hyväksyminen on kaikkien meidän etu, ja vetoankin teihin edustajakollegoihin, että saisimme tämän lakimuutoksen nopeasti lainsäädäntökoneistosta ulos ja siten voimaan mahdollisimman nopeasti.

18.14 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Olen iloinen, että tämä hallitus on lähtenyt kehittämään ikääntyneiden asumisen hyviä ratkaisuja hyvin monelta näkökulmalta katsoen. Nyt käsiteltävänä oleva laki kotipalveluhenkilöstön pysäköintioikeudesta tunnuksilla on yksi esimerkki niistä ratkaisuista, joilla me saamme sitä kotona asumista helpotettua. Vaikka tähän lakiin sisältyy toki joitakin kysymysmerkkejä siitä, miten valvotaan sen oikeaa käyttöä ja mikä sen merkitys on muulle liikenteelle — miten turvataan muun muassa hälytysajoneuvojen kulku esteettä — niin tämä lakiehdotus on ilman muuta ja ehdottomasti kannatettava.

Kannattaa muistaa, että hallituksella on kuitenkin toimintaohjelmassa ja plakkarissa monia muitakin ikääntyneiden asumista helpottavia ratkaisuja. Energiaremontteihin on varattu pelkästään tänä vuonna 20 miljoonaa euroa ja vuoteen 22 asti yhteensä 100 miljoonaa euroa. Ensi vuonna öljylämmityksen vaihtamiseen on varattu 10 miljoonaa euroa ja vähintään 65-vuotiaiden ikääntyneiden tai vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamiseen voi saada korjausavustusta. ARA-asuntojen korjaamiseen esteettömiksi ja ikääntyville sopiviksi on tullut tämän vuoden alusta lähtien.

Kannattaa muistaa, että yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa koko ajan. Kun heitä nyt on vajaa 20 prosenttia, jo vuonna 2030 heitä on 26 prosenttia ja 28 prosenttia vuonna 2060. Vaikka nämä luvut ovat vielä kohtuullisen maltillisia, niin pitää muistaa, että etenkin meillä Itä-Suomessa jo tällä vuosikymmenellä on kuntia, joissa jopa puolet asukkaista on yli 65-vuotiaita. Eli tämä käsitteillä oleva lakiehdotus tulee tarpeeseen, menestystä sille. Toivon kuitenkin, että ministeriössä muistutetaan myös siitä, että polkupyöräkin tai vaikka sähköpolkupyörä olisi taajama-alueella hyvä apukeino myös kotipalvelulle.

Punkt i protokollet PR 4/2020 rd

18.17 **Katja Taimela sd:** Arvoisa herra puhemies! Ihan tähän alkuun täytyy todeta, että olen äärimmäisen tyytyväinen tästä hallituksen esityksestä ja siitä, että myös ministeri Harakka on antanut tähän iltaistuntoon tällä aiheelle oman aikansa.

Minä uskallan ajatella myös niin, että jokainen meistä politiikan toimijoista on saanut kentältä jossain vaiheessa palautetta siitä, että kotihoitajien hoivaan ja hoitoon tarkoitettu työaika menee liiaksi parkkipaikan etsintään — tietysti on niin, että eri alueilla läpi Suomen tämä ongelman suuruus on kovin, kovin erilainen. Tämä tieliikennelain muuttaminen mahdollistaa jokaisen kunnan oman harkintansa mukaan miettimään, haluavatko ne parantaa vanhusten ja vammaisten palveluita sekä kotihoitajien arvokkaan työn edellytyksiä, eli täytyy muistaa tässä keskustelussa myös se, että tämä ei ole mitään sitovaa lainsäädäntöä vaan jokaisen kunnan itse päätettävissä oleva asia sitten jatkossa, kun tämä hallituksen esitys toivottavasti eteenpäin menee.

Niin kuin tässä salissa on jo käynyt ilmi, tästä aiheesta on tehty lakialoite jo vuonna 2007. Olen myös itse sen saanut allekirjoittaa, kiitos edustaja Guzeninan. Viime vaalikaudella, saadessani toimia liikenne- ja viestintävaliokunnassa, me puoluekannasta riippumatta kiinnitimme yksimielisesti huomiota tähän ongelmaan, jota nyt tämä hallituksen esitys on ratkaisemassa. Tuotakin taustaa vasten on kovin vastenmielistä lukea osasta mediaa, että tämä tärkeä hallituksen yhteinen esitys olisi jokin lahja SDP:n äänestäjille. Kyseessä ovat yksinkertaisesti politiikan teot, eduskunnan valtioneuvostolta toimenpiteitä ongelman ratkaisuun edellyttävän lausuman seurauksesta annettu esitys, siitähän tässä on kysymys. 1.6. jälkeen tänä vuonna kunnat voivat siis itse myöntää kotihoidon työntekijöille erillisen pysäköintitunnuksen. Tuolla tunnuksella voisi pysäköidä liikennemerkillä osoitusta rajoituksesta huolimatta maksullisella pysäköintipaikalla maksua suorittamatta sekä alueella, jossa pysäköinti on kielletty, tai pysäköinnin enimmäisajasta ei tarvitsisi jatkossa välittää.

Arvoisa herra puhemies! Tämän esityksen tultua voimaan tulevana kesänä jokainen kunta voi siis itse miettiä ja valita, eteneekö tämän hallituksen esityksen mukaisesti. Uskallan ajatella näin, että toki tähän etenemishalukkuuteen vaikuttavat varmasti eri kunnissa ja kaupungeissa hyvin erilaiset puitteet liittyen liikennemääriin, -infraan ja muun muassa pysäköintimahdollisuuksiin. Mutta tämä on erittäin kannatettava esitys. Uskallan ajatella, niin kuin tässä salityössäkin ja lähetekeskustelussa on huomattu, että tässä ajassa ja tässä hetkessä tässä asiassa ei myöskään olisi näitä oppositio—hallitus-rajoja.

18.20 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Tulin tänne ihan pönttöön pitämään tämän puheeni, koska tämä on ehkä vähän tunteellinenkin hetki minulle.

Katsoin eduskunnan taltioituja puheenvuoroja, ja siellä todellakin 7. päivä helmikuuta 2008 käytiin lähetekeskustelu tästä kyseisestä aiheesta, eli miltei päivälleen 12 vuotta on nyt kulunut tuosta. Joskus hyvät asiat ottavat aikansa. Ja jos sallitte, puhemies, luen tästä lähetekeskustelusta pienen pätkän omaa puheenvuoroani:

”Joskus maailmaa voi tehdä paremmaksi paikaksi pienin teoin ja pienin lakimuutoksinkin, sellaisin lakimuutoksinkin, jotka eivät maksa kovinkaan paljoa eivätkä loukkaa ketään, aina-kaan toivottavasti.

Uskon, että tämä tekemäni lakialoite on juuri sellainen, jolla pystytään helpottamaan aika suuren ihmisjoukon elämää. Tämä on laki tieliikennelain muuttamisesta, joka koskee kotihoidon työntekijöiden parkkeeraus-oikeutta. Nykyisellään, kun kotihoidon, kotisairaanhoidon työntekijä menee asiakaskäynnille, hänelle ei voida myöntää erityistä parkki-

Punkt i protokollet PR 4/2020 rd

lupaa siihen asiakkaan kodin lähistölle. Jos siinä ei satu olemaan vapaata parkkipaikkaa, hän joutuu etenkin kaupunkialueella jättämään autonsa pitkänkin matkan päähän, ja talvisilla keleillä tämä saattaa olla erityisen raskasta.”

Jatkan tässä jonkin tovin tätä kuvailua ja totean täällä, että tämän kyseisen lakialoitteen oli silloin allekirjoittanut todellakin yli sata nimeä, ja toivoin, ”että sitten siinä vaiheessa, kun tämä palaa tänne isoon saliin, kaikki ovat valmiina sitä tukemaan”. Nyt kaikki ne kansanedustajat, jotka silloin olivat täällä salissa, eivät enää ole kansanedustajia, mutta ensimmäisen puheenvuoron silloin tämän minun puheenvuoroni jälkeen piti edustaja Timo Heinonen, joka totesi näin: ”Edustaja Guzeninan alulle panema lakialoite on varsin kannatettava, ja itsekkin kuulun tähän yli sadan allekirjoittajan joukkoon.” Vaikka edustaja Heinonen ei täällä nyt paikan päällä olekaan, niin olisin nyt tässä vaiheessa osoittanut hänellekin kiitoksen siitä tuesta, jonka hän yli puoluerajojen silloin aikoinaan, 12 vuotta sitten, osoitti, ja kaikille muille, jotka tämän allekirjoittivat. Tämä oli yhteinen tahtotila, ja myöskin tulevilla eduskuntakausilla niin moni oli edistämässä tätä asiaa. Ja nyt tässä kiitän ministeri Harakkaa, joka on vienyt tämän maaliin, Sanna Marinia, joka liikenneministerinä tätä asiaa edisti, ja nyt kokonaisuudessaan Marinin hallitus on tämän saanut tuotua tänne meille lähetekeskusteluun. Minun mielestäni tämä on aivan huikean hieno päivä.

18.23 Heidi Viljanen sd: Arvoisa herra puhemies! Kannatti todellakin jäädä tänne saliin ihan iltaan asti kuulemaan edellinen puheenvuoro, jonka edustaja Guzenina juuri piti. Se puheenvuoro oli muistutus oikeastaan eniten siitä, miksi me jokainen täällä eduskunnassa olemme. Me olemme täällä tuomassa esiin tärkeitä kokemiamme asioita ja ajamassa niitä eteenpäin. Tämä on osoitus siitä, että vihdoinkin pitkän ajan, 12 vuoden, jälkeen edustaja Guzeninan tärkeäksi kokema asia on mennyt eteenpäin ja läpi.

On todella tärkeästä asiasta kyse, ja me kaikki tässä salissa olemme yhteisen huolen äärellä siinä, että tiedämme hoitoalan työntekijöiden työmäärän ja jatkuvan kiireen. Tiedämme myös, että väestö ikääntyy ja sen kautta sitten myöskin kotiin tuotavien palvelujen määrä lisääntyy. Se, että kotihoidon ja vastaavien kotiin tuotavien palvelujen työntekijöiden pysäköintiä helpotetaan, on enemmän kuin ajankohtainen ja tärkeä asia.

Tämän esityksen tarkoituksena on auttaa yhteiskuntamme hauraimpia ja heidän hoitajiaan. Esitys ei ole pakottava vaan mahdollistava. Edelleen jokainen kunta voi käyttää omaa harkintaansa, tarttuuko se tähän mahdollisuuteen parantaa palvelujaan pysäköintiä helpottamalla. Toivottavasti moni kunta tähän mahdollisuuteen tarttuu.

Esitys on odotettu. Se onkin saanut paljon kiitosta monilta eri tahoilta: kotihoidon työntekijöiltä, vanhuksilta ja muilta apua tarvitsevilta sekä omaisilta. Haluan tässä lyhyessä puheenvuorossa kiittää ministeri Harakkaa ja hallitusta tästä uudistuksesta, joka vihdoinkin tulee voimaan.

18.25 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Hyvin harvoin täältä varmaan kiitosta hallitukselle tulee, mutta tämä on semmoinen lakiesitys, josta ei voi olla kiittämättä, sillä tätä on odotettu hyvin kauan ja nimenomaan kotihoidon työntekijöiden puolella. He ovat tämän asian kanssa kipuileet varmaan parikymmentä vuotta.

Tämä ei ole luonnollisestikaan lahja SDP:n kannattajille, sillä tästä puhuvat myös muut puolueet. Muun muassa itse tein tästä viime kesäkuussa kirjallisen kysymyksen, ja ilokseeni huomasi, että tämä asia onkin etenemässä eteenpäin, ja se on todella hyvä asia. Tämä on pieni laki, jos katsotaan kaikkea, mitä tässä talossa tehdään, mutta se on ihan valtavan

Punkt i protokollet PR 4/2020 rd

suuri asia näille ihmisille, jotka eivät ehkä jatkossa joudu maksamaan pienistä palkoistansa parkkisakkoja, mikä on ollut valitettavasti kylläkin jo vuosien ajan ongelmana. On hyvä huomata, että tänä päivänä pysäköintivirhemaksuja jaetaan myös ambulansseille ja poliiseille, eli sinänsä tämä ei ole minusta kauhean hyvissä kannattimissa kylläkään.

Sen sijaan haluaisin ehkä huomioida pari pointtia:

Vaarallinen ja liikennettä estävä pysäköinti on tälläkin hetkellä kielletty, ja sen tulee olla sitä jatkossakin. Uskoisin, että tällaisen luvan kanssa ollaan entistä tarkempia siitä, minne se auto jätetään, eli en pidä tätä kauhean suurena riskinä.

Sitten yksi asia, mikä pitää huomioida, on tämä kuntien oma harkinta, koska siinä on ehkä vähän riskinä se, jos ei sitä sitten nähdäkään ongelmaksi ja todellisuudessa se onkin. Eli täytyy ainakin seurata aika tarkkaan, miten tämä lähtee sitten käytäntöön.

Sitten ehkä haluaisin huomioida tässä kohtaa ennen valiokuntakäsittelyä, millä tavalla tässä huomioidaan taloyhtiöt ja sitten yksityiset pysäköintipaikat, koska ne ovat myöskin ongelma, kun välttämättä meillä ei ole sitä katutilaa esimerkiksi täällä Helsingin keskustassa. Jollain tavalla tämä pitäisi pyrkiä, jos ei muuten niin ainakin tiedotuskampanjoiden ja muiden puolesta, viemään niin, että taloyhtiöt voisivat myös osoittaa omasta pihalueestaan paikkoja tälle.

Kerran vielä kiitos, ja uskon, että nämä ovat niitä asioita, joita voidaan todella edistää yli oppositio—hallitus-rajojen.

18.28 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tulen samasta syystä tänne puhumaan kuin edustaja Guzenina: korostaakseni puheenvuoron kiitoksen merkitystä.

Ihan ensimmäiseksi tässä täytyy kiittää hallitusta siitä, että tällainen esitys on tänne tullut. Toiseksi on kiitettävä tässä suhteessa myöskin oppositiota. Täällä on käyttänyt kolme oppositioilaista puheenvuoron. Kaikki oppositiosta kuullut puheenvuorot — sekä Heikkisen, Rantasen että Elomaan — asettuivat tukemaan ja kiittämään hallitusta. Olisiko tässä meillä ensimmäisen kerran sellainen lakialoite, joka tulee hallitukselta ja voitaisiin yksimielisesti tässä eduskunnassa hyväksyä? Toivon sen suuntaista ratkaisua täältä. Ehkä samassa yhteydessä toivon: Kun tänään on kuunnellut tätä eduskuntakeskustelua tuossa aikaisemmassa vaiheessa, niin siellä oli useampi puheenvuoro, jossa todettiin — quote-unquote, siis lainaus: ”Tämä hallitus ei saa mitään aikaan.” Tämäntapaisia puheenvuoroja tuli, ja toivoisi, että jatkossa, kun oppositio arvostelee hallitusta, voisi sanoa, että hallitus saa aika paljon aikaan, vaikka jotakin vielä jää puuttumaankin. Että otettaisiin näin päin tämä arvostelu, koska hallitus todella saa paljon aikaan, niin kuin näette. Eli ensin kiitokset hallitukselle.

Sitten toinen kiitos tietenkin edustaja Guzeninalle siitä, että pani tämän aikoinaan liikkeelle. Olihan tuo nyt aika pitkä tarina asiassa, jossa käytännössä eduskunta tullee antamaan lähes yksimielisen tuen hallitukselle — 12 vuotta tässä tarvittiin. 12 vuotta oikeastaan itsestään selvässä asiassa.

Arvoisa puhemies! Edustaja Guzenina sai lakialoitteeseen yli 100 kansanedustajan allekirjoitukset, niinkin paljon, ja näin paljon se vie aikaa. Minä olen huolissani toisesta asiasta, joka liittyy samaan teemaan eli tieliikennelain muutokseen ja aivan samaan kohtaan. Meillä on 122 kansanedustajan allekirjoitus samasta kohdasta eli pysäköintimaksujen tavallaan kohtuuttomuudesta ja bisneksen teosta, joka on syntynyt pysäköinninvalvonnan ympärille. Tämä on muodostunut laajaksi ongelmaksi, joka koko yhteiskunnassa todetaan, ja siinä on muun muassa se kohta vaikea, että kohtuuttomuusharkinta puuttuu. Silloin kun

Punkt i protokollet PR 4/2020 rd

se on bisnes, otetaan raha ulos miten vain pystytään, ja siitä ovat kärsineet nyt tässä tapauksessa erityisestikin kotipalvelussa työskentelevät henkilöt — viitattiin poliiseihin ja ambulansseihin, ja kansalaisilla on valtava joukko esimerkkejä siitä, että kohtuuttomuusharkinta puuttuu. Siinä voitaisiin kyllä käyttää järkeä enemmän, ja silloin jouduttaisiin miettimään, miten tämä julkinen valvonta, julkisen sektorin rooli tässä suhteessa uudella tavalla arvioitaisiin. Tämä lakialoite tulee täällä meillä keskusteluun nyt sitten ensi viikolla, ja toivon, että me silloinkin käymme vilkkaan keskustelun. Mutta, arvoisa puhemies, minä aйдosti toivon, että ei tarvitse odottaa vuoteen 2032, että saadaan jotakin aikaiseksi tässä pysäköintivirhemaksuasiassa.

Puhemies! Olisin vielä ottanut yhden huomion. Edustaja Heikkinen tuossa omassa puheenvuorossaan viittasi, niin kuin muutkin ovat viittaneet, väestön ikääntymiseen. Hän viittasi myöskin siihen, että huoltosuhde heikkenee suomalaisessa yhteiskunnassa ja tässä on valtavia paineita meillä vastassa. On aivan totta, kuten täällä on sanottu, että ikääntyneiden määrä kasvaa meillä Suomessa: meillä on toisen maailmansodan jälkeen keskimääräinen elinikä noussut 23 vuotta. Mutta ne suurimmat ikääntyneiden määrien kasvut ovat jo tässä tapahtuneet. Vuonna 95 Suomessa oli 14 prosenttia väestöstä yli 65-vuotiaita, nyt siis 21 prosenttia. Se nousee vuoteen 2030 laskennallisesti 25 prosenttiin ja laskee sen jälkeen, kun suuret ikäluokat poistuvat keskuudestamme. On selvä, että ikääntyneiden määrän kasvu johtaa palvelutarpeessa muutoksiin, joissa joudutaan huomioimaan heille kuuluvien palveluiden määrä, ja siinä suhteessa se lisää menoja. Mutta iäkkäät ihmiset tuovat myöskin tuloja. He maksavat veroja. He ovat ihan yhtä lailla kulutuskysyntää lisääviä kansalaisia, tekevät jopa töitä täällä yhä enemmän. Tämä huoltosuhteesta keskustelu on mennyt hankalaksi, mutta se kannattaa muistaa. Tänä päivänä yli 65-vuotiaiden määrä on 21 prosenttia koko väestöstä. Jos katsotaan koko suomalaista yhteiskuntaa, katsotaan kaikkia ikäsidonnaisia palveluja, niin yli 65-vuotiaille suunnattujen palveluiden osuus kaikista on 25 prosenttia. Eli se on suuri, hieman enemmän kuin heidän väestöosuutensa. Kannattaa koko ajan huomata, että silloin, kun se väestöosuus on ollut 14 prosenttia, ikäihmisille suunnatut palvelut ovat olleet ehkä 15—16 prosenttia kaikista kustannuksista. Eli ikääntyneet ihmiset tuovat mukanaan myöskin tuloja, ja tässä suhteessa tämä harkinta tähän kannattaa katsoa.

On selvä, että kun me olemme panostaneet siihen, että ikääntyneet ihmiset asuisivat kotona, niin kuin he asuvat — yli 75-vuotiaista 90 prosenttia asuu tällä hetkellä kotona, ja yli 85-vuotiaista 77 prosenttia asuu kotona, eli me olemme tilanteessa, että he asuvat kotona — niin kotipalveluun täytyy panostaa, ja on mitä järkevintä, että se panostus, joka siihen tehdään, on mahdollisimman tehokkaassa käytössä eikä kotipalvelussa olevia henkilöitä rangaista älyttömällä tavalla. Kuulimme näitä tarinoita muun muassa edustaja Elomaan puheenvuorossa ja muissakin, miten hankala tämä nykyinen tilanne on.

Onneksi olkoon hallitus! Onneksi olkoon eduskunta, kun me hyväksymme tämän!

Förste vice talman Antti Rinne: Nu är de 30 minuter som reserverats för debatten i det här skedet avverkade. Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 18.33.

Punkt i protokollet PR 4/2020 rd

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 18.36.

Förste vice talman Antti Rinne: Nu fortsätter behandlingen av ärende 11 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum.

18.36 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kotihoidon työntekijät tekevät arvokasta työtä, ja sen työn onnistumista pitää tukea organisoimalla se mahdollisimman sujuvasti. Toki myöskin palkkauskysymys on yksi, jota ei voida sivuuttaa. On hyvä, että nyt asiassa on päästy eteenpäin, ja on hyvä muistaa, kuten täällä ovat muutkin tuoneet esiin, että on myös muita tapoja liikkua, joita voimme helpottaa. Kaikilla kotihoidon työntekijöillä ei suinkaan ole omaa ajokorttia, ja Helsingissä on saatu hyviä kokemuksia kotihoidon työntekijöille tarjotuista sähköpyöristä. Näillä on myös merkittäviä terveysvaikutuksia. Niitä voi osa käyttää — kaikille ei varmastikaan sovellu tämä ratkaisu.

Työsuuhdepyöräily on yksi asia, joka on todellakin edistettävä asia. Ilmastopaneeli esittääkin, että työsuuhdepolkupyörän hankintaan annettaisiin veroetu. Se voisi olla vaikka 1 700 euroa vuodessa ja vuokrauksen osalta kuukaudessa esimerkiksi 140 euroon asti. Tämä olisi todellista ilmastopolitiikkaa. Kestävien liikenne- ja liikkumistapojen edistäminen on aivan välttämätöntä.

Minulla vähän kyllä iski korvaan tai särähti korvaan, kun sanottiin, että 12 vuotta on mennyt edustaja Guzeninan aloitteen hyväksymisessä, vaikka yli sata allekirjoittajaa sen allekirjoitti aikoinaan. Ehkä hän sattui olemaan silloin, oppositiopuolueen jäsenenä ilmeisesti, hieman huonommassa asemassa saamaan omia lakialoitteitaan läpi, mutta olisi perusteltua kysyä, miten meidän toimintakulttuurimme toimii täällä eduskunnassa ja hallituksessa kansanedustajien lakialoitteiden osalta. Nyt kun eduskunnan uudistamista pohditaan, olisi syytä miettiä ja selvittää, olemmeko todella peränpitäjiä, kun verrataan muihin parlamentteihin Euroopassa, esimerkiksi sen osalta, kuinka suuri osa kansanedustajien lakialoitteista tyypillisesti menee läpi. Nythän tälle edustaja Guzeninan lakialoitteelle kävi juuri niin kuin lakialoitteille yleensä käy, kun kansanedustajat niitä tekevät, elikkä se ei mennyt läpi. Niitä todellakin menee vain kourallinen läpi, vaikka me niitä todella paljon teemme. Tässä olisi syytä miettiä — vaikka päätöksenteko voi perustellusti olla hidasta, niin tämä 12 vuotta tuntuu kohtuullisen pitkältä ajalta — että tämä toimintakulttuuri ei välttämättä kaikilla tavoin edistä myöskään demokratiaa.

18.39 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Ihan aluksi tahdon itse kiittää edustaja Holopaista aivan erinomaisesta puheenvuorosta. On varmasti niin, että aika pitkään, sen 12 vuotta, ovat monet hoitajat odottaneet tämänkaltaista uudistusta. On varmasti niin, että tälläkin kaudella montaa hallituspuolueen edustajaa todennäköisesti saatetaan lähestyä, hänelle tuodaan agendalle joku uusi asia, joka ei vielä ilmennyt hallitusneuvottelujen aikana, ja se haluttaisiin viedä läpi, ja siihen saadaan yli sata allekirjoitusta, mutta sitten jostain syystä asiat eivät välttämättä etene. Toisaalta opposition osalta on sama homma: meille saattaa tulla uusia asioita, mitä halutaan läpi. Kun sata allekirjoitusta saadaan, niin olisi tosi tärkeätä, että näissä ratissa voitaisiin edistää myöskin tällaisia yhtäkkiä agendalle nousevia asioita. Todella on syytä miettiä, miten voitaisiin kehittää tätä meidän systeemiä niin, että näitä voitaisiin edistää.

Punkt i protokollet PR 4/2020 rd

Arvoisa herra puhemies! Tieliikennelakiin tehtävät muutokset kotihoidon työntekijöiden pysäköinnin helpottamiseksi on tärkeä saada maaliin. Perussuomalaisten edustaja Rantanen jätti asiasta kirjallisen kysymyksen kesäkuussa 2019, ja aikaisemmin sosiaalidemokraatit ovat tästä tosiaan puhuneet, monet muut puolueet yhteistyössä. On hienoa nähdä, että asialle on annettu sen ansaitsema painoarvo ja uudistus todella saadaan aikaan.

Valtiovarain näkökulmasta melko pienellä muutoksella kyetään edistämään kahta äärimmäisen tärkeää tavoitetta. Uudistus tukee sitä tavoitetta, että mahdollisimman monen vanhuksen toive jatkaa kotona asumistaan toteutuisi. Lisäksi muutoksella helpotetaan hoitohenkilökunnan jokapäiväistä työtä, minkä seurauksena äärimmilleen venytetyn kotihoidon aikaresursseja ei tuhleta parkkipaikkojen etsimiseen.

Uudistuksen myötä haitallisena seurauksena mahdollisesti tulevat pysäköintitunnusten väärinkäytökset sekä kuntien saamien pysäköintitulojen hienoinen lasku ovat merkitykseltään hyötyjä huomattavasti pienemmät. On ensisijaisen tärkeää, että kotihoitoon mahdollisuuksia helpotetaan ja vanhuksen saamaan hoitoon riittää enemmän aikaa.

Kun ei tarpeeksi usein tule hallitusta kiitettävä, niin aion nyt kolme kertaa sanoa, että kiitos: kiitos, kiitos ja kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja tuli yksi kiitos lisää: kiitoksia.

18.41 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysalalla puhutaan jatkuvasti siitä, että yhä suurempi osuus työajasta kuluu muuhun kuin suoraan hoito- tai hoivatyöhön. Kaikki toimet, jotka voivat muuttaa tätä suuntaa, ovat enemmän kuin tervetulleita — on sitten kyse esimerkiksi kirjaustyöstä, jota tehdään tietokoneiden ääressä, tai sitten näinkin yksinkertaisesta asiasta kuin parkkipaikan etsimisestä tai auton siirtämisestä kesken hoito- ja hoivatyön.

On ymmärrettävää, että kaikkialla Suomessa ei ole ollut tarvetta minkäänlaisille lisätoimille, ei ole ollut ongelmaa asian kanssa. Sitten toisaalta esimerkiksi suuremmissa kaupungeissa on voinut olla hyvinkin huutava ongelma tämän asian kanssa. Siksi tämä esitys on tasa-arvoinen esitys erityisesti kaikille kotipalvelua tarvitseville ihmisille. Lisäämme ja edistämme siis suomalaisten tasa-arvoa riippumatta siitä, missä päin Suomea he asuvat ja millaiset toimintatavat kunnassa on.

Työntekijäjärjestöt ovat lausunnoissaan todenneet, että erityisesti kotiin tuotavissa palveluissa pysäköintiongelmat ovat yleisiä, ja siksi he ovat kannattaneet tätä lainsäädännön uudistamista. He ovat myöskin todenneet, että kotihoitoon tilanne on kaiken kaikkiaan haastava runsaiden asiakaskäyntien vuoksi ja ajoneuvojen pysäköinti hankaloittaa sitä. Nämä matka-ajat asiakkaan luota toisen luo on suunniteltu hyvin tiukoiksi, eikä parkkipaikan etsimiseen ole aikaa. Joskus on jopa niin, että päällekkäisiä hoitoaikojakin joissakin kunnissa on, ja silloin todella siirtymisten on sujuttava äärimmäisen nopeasti. Siksi tämä esitys on hyvä.

Samanlaista tarkastelua tulisi tehdä jatkossa esimerkiksi lastensuojelun perhepalveluiden osalta, joten toivottavasti tämä sama tarkastelu laajenee kaikkiin sosiaali- ja terveyspalveluihin.

18.44 Mikko Ollikainen r: Arvoisa puhemies, ärade talman! Todella hienoa, että hallitus nyt on tuonut ja ministeri on tuonut tämän esityksen tänne saliin ja huomataan, että kaikki

Punkt i protokollet PR 4/2020 rd

ovat yli hallitus- ja oppositiorajojen sitä mieltä. Toivottavasti voimme nyt yksimielisesti myös hyväksyä tämän lakimuutoksen.

Kotihoito on todella tärkeä osa hoivaa ja iäkkäiden turvallisuudentunnetta. Tiedän tämän itse, kun olin noin vuosi sitten kotihoidon työntekijän kanssa työharjoittelussa ja näin sen, kuinka tärkeää on se läsnäolo ja se, että on sen iäkkään kanssa. Voi olla, että se on ainoa kontakti muun henkilön kanssa yksinäisyyden estämiseksi.

Olen ymmärtänyt, ettei tämä esitys velvoita, mutta uskon, että jokainen kaupunki ja kunta näkee tämän tarpeellisuuden. Näen nimittäin haastetta työvoiman, siis kotihoitajien, saatavuuden suhteen, ja tästä johtuen uskon, että kaupungit näkevät tämän hyväksi ja että se on myös kilpailullinen juttu ja hyvä juttu elinvoimalle. Kiitos siis tästä.

Ett mycket bra lagförslag, och framför allt är det här bra för klienterna inom hemvården. Ett stort tack för det här och ett tack för den omsorg som de äldre får, och jag hoppas att vi enigt i den här salen kan godkänna den här lagändringen. — Tack.

18.45 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Mari Holopainen avasi kysymyksen lakialoitteista, ja kun puhemies on tässä nyt paikalla, niin tuon ihan puhemiesneuvostoon vähän pohdittavaksi sitä asiaa, miten nämä kansanedustajien lakialoitteet käsitellään eduskunnassa. On ymmärrettävää, että me teemme paljon, paljon lakialoitteita ja ne joutuvat valitettavasti näissä lakialoiteruuhkissa, kun hallituskin tietysti tekee esityksiä, taka-alalle, mutta meillä on olemassa niin sanottu ”herrasmiessopimus” — tai onko se nykyisin mieluummin niin sanottu ”ladysopimus” — siitä, että jos on yli 100 nimeä kerätty, niin se käsiteltäisiin samalla tavalla kuin hallituksen esitykset valiokunnissa. Nyt me näemme tästä edustaja Guzeninan tekemästä lakialoitteesta vuodelta 2007, joka siis oli täällä lähetekeskustelussa vuonna 2008, että siinä oli yli 100 allekirjoitusta. On totta, että hän oli oppositiokansanedustaja vuonna 2008, ja on se sitten syy tai ei siihen, että sitä ei otettu kunnolla käsittelyyn, niin tätä asiaa ei ole käsitelty sillä tavalla kuin pitäisi, kuten me tänä päivänä näemme. Minä toivoisin, että puhemiesneuvosto vähän pohtisi sitä niin sanottua herrasmiessopimusta, niin että erityisesti silloin, kun me näemme joskus ison, ison vaiavan, että keräämme sen yli 100 allekirjoitusta näihin, ne sitten sillä vakavuusasteella myöskin käsiteltäisiin. Tässä on hieman oma lehmä ojassa: kuten jo viittasin tuossa aikaisemmassa puheenvuorossa, olemme juuri keränneet lakialoitteen taakse 122 allekirjoitusta, niin että toivoisin, että se saisi asianmukaisen käsittelyn. Nämä terveiset varmaan menevät puhemiesneuvostoon tässä.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till kommunikationsutskottet.